JUL 5 1928
UNIVERSITY OF ILLINOIS

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАЙМОГОВОЇ ОРГАЙІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЯГО СОЮЗУ В ЗДУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 153. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 3. липня, 1928.

VOL. XXXVI No. 153 Jersey City, N. J., Tuesday, July 3, 1928. THREE CENTS.

ВЕЛИЧЕЗНІ ТОВПИ СПРАВЛЯЮТЬ ОВАЦІЮ СМИТОВИ

СМИТ ДУМАЄ САМИЙ ВЕСТИ СВОЮ КАМПАНІЮ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 1. липня. — Коли губернатор Ал. Смит, номінований тепер кандидатом демократичної партії на уряд президента Злучених Держав, вчідав на поїзд, щоби їхати в Ню Йорк, на його привитанне зібралася величезна товпа, яку можна було числити на яких 5 тисяч душ, та урядила Смитови голосну овацію.

Коли Смит приїхав до Ню Йорку, там на дворці Гренд Сентрал стрінула його друга демонстрація. Смит не хотів промовляти до товпи, ні дати ждучим газетярам якунебудь заяву.

Зате з його кватири заявили, що Смят буде провадити свою кампанію самий. Думає він виголосити всього 12 промов, з котрих кожда буде виголошена в инчій частині краю. Місць ще не означено.

Смит дістав одно з найцікавійших запрошень на політичну промову. Є се запрошенне від Ку-Клакс-Клена нюйорської дільниці Квінса. Клен хотівби почути його промову в день 4. липня; Клен гарантує Смитови особисте безпеченство, спокій та здушенне всяких переривань.

МЕКСИКО ВИБИРАЄ ПРЕЗИДЕНТА.

ОБРЕГОН ОБІЙМАЄ СЕЙ УРЯД З ДНЕМ 1. ГРУДНЯ.

МЕКСИКО, 1. липня. — Генерал Обрегон, одиноки кандидат на уряд президента Мексика, став нині президентом Мексика та обійме уряд дня 1. грудня. Він займе місце Каеса, але буде вести політику після засад Каеса.

Урядова партія буде мати теж поважну більшість в обох палатах мексиканського конгресу.

Також у стейтових легіслятурах правительственна партія має перевагу, як се видно з того, що стейти згодилися на зменчене числа послів у федеральнім конгресі з 300 на 150.

МЕКСИКО КАРАЄ СМЕРТЮ 9 ОСІБ.

ВСІ ВОНИ ТІЛЬКИ ПІДОЗРІЛІ ЗА УЧАСТЬ У ЗАМАХУ.

МЕКСИКО, 1. липня. — Федеральні війска розстріляли 9 осіб, яких зловлено коло залізничого тору коло Керетеро з ладунками динаміту. Уряд підозріває їх, що вони мали намір висадити у воздух поїзд, котрим їхав американський представник Моров.

Коло того самого місця розігралася того самого дня битва між федеральними війсками та повстанцями. Кажуть, що повстанцями проводила жінка, яку називають Коронеля, себто полковничка. Повстанців розбито.

ВЖЕ Є ЖЕРТВИ СВЯТА 4. ЛИПНЯ.

НЮ ЙОРК, 1. липня. — Місцеві шпиталі мали вже богато случаїв з покаліченнями та попаленнями через штучні огні, якими дітваки забаряються з нагоди свята 4. липня.

16-літній Филип Розенблат, ученик хемії в промисловій школі Стайвесента, виробив собі самий штучні огні, які мали бути кращі від тих, які продають по крамницях. Нині з якоїсь причини ці штучні огні займилися в домі його батька; вибух викинув дитину з колиски на землю та покалічив 6 людий. Коли відтак один з поліційних урядників оглядав таку „торпеду", вона займилася йому в руці та покалічила його так сильно, що лікарі радять руку відтяти.

З тої нагоди поліція ще раз остерігає молодіж, щоби вважала підчас свята на себе й других.

НАЙШЛИ ЗАГИБШОГО ЛЕТУНА.

ЕЛСИНОР, Мезуре, 1. липня. — Послідного четверга пропав підчас лету почтовий летун Леслі Г. Смит, котрий від 8 місяців возив почту без найменчого випадку. Нині найдено його тіло коло розбитого літака на одному горбі в сій околиці.

Досліди поліції показують, що він упав жертвою нещасного випадку через бурю. На плечах мав летун парашуту, готову до отворення, але не розщіплену; видно, він приготовився до

вискоку з літака, але літак за скоро вдарив об землю.

ДЛЯ НАУКИ.

ВАШИНГТОН, 1. липня. — Др. Емет Прайс, ветеринір Бюра для Хову Звірят, постановив перекопатися звідки в тілі звірят беруться ріжні хробаки та який уплив мають вони на здоровля тих звірят.

У тій ціли др. Прайс ковтав ріжні хробаки та досліджував на собі, які наслідки мають вони на його тіло. Прийшлося йому хорувати тяжко, але відтак він ужив усяких ліків та вилічився. Каже він, що се йому дало нагоду простудіювати докладне ріжні недуги телят.

ВБИЙСТВО ЖЕНИ З НЕБУВАЛОГО МОТИВУ.

ГЕКЕНСЕК, Ню Джерзі, 1. липня. —На місцеву поліційну станцію зголосився нині 26-літній Вилем Булвардо та заявив, що він власне що задушив свою жінку. Поліція подивилася недовірчиво на самообжалувателя, але коли стали далі допитувати, виходило, що він відай каже правду. Висліний зі стації поліцем найшов справді тіло жінки в авті Булварда коло його хати.

Убийник заявив, що він сварився з жінкою вже від кількох місяців, бо жінка хотіла мати ріжні забави й розривки, на які його не стати. В розпуці він її остаточно вбив.

Його арештовано як убийника.

ЗАКОН ПРО АВТОРСЬКЕ ПРАВО.

На Україні обовязує отсей закон про авторське право. Автор має право до свойого твору ціле життя. Виймок зроблено тільки для хореографічних творів, пантомін, кінематографічних сценарій і кінобілиз, де термін авторського права обмежено 10-ма роками, і для фотографічних творів, де право обмежено до 5 літ. Після смерти автора авторське право переходить на його спадкоємців (на 20 літ). Автор має право до спеціяльної винагороди, оскільки його твір переложено на мову будь-якої національности, що живе в СРСР. Культурно-освітні установи мають право виконування музичних, драматичних і кінематографічних творів, коли не беруть оплати від відвідувачів. Авторське право може бути продане. Далі український уряд має змогу примусово викупити авторське право до кождого твору, який появився на території української республики.

КАРА БОЖА.

В одним місті в Німеччині оголосив якийсь панок з Берліна відчит, у якому обіцяв доказати, що Бога нема. Богато людей зійшлося послухати ученого. Між иншими прийшов один коваль на прізвище Шмідт. Але цей пан замість доказувати, що Бога нема, лаяв Бога і висмівав на всі способи, а при кінці сказав: „Я доказав, що Бога нема. Якби він був, то повинен мене покарати за це, що я висмівав його, повинен післати ангела, щоб дав мені поза уха". На це підступає до промовця Шмідт і каже: „Бог тебе висдухав. Але, що нема ангелів для таких драбів як ти — то посилає Шмідта!" І гоп панка в карк пястуком. Усі люди почали бити в долоні і сміятися з паника — а той чим скорше втік зі салі.

СЕКРЕТ ДОВГОВІЧНОСТИ.

Шведський лікар Освальдестон скінчив цими днями 100 літ; з цієї нагоди видав для своєї багаточисленної рідні бенкет. На традиційний запит журналістів, яка тайна його довговічности, лікар відповів: у молодости я займався постійно руханкою, багато подорожував і ще більше ходив. Від 10 літ я, зі огляду на серце, не можу робити довгих прогульок, але ще й тепер двічі денно ходжу на пятий поверх, де живу. Це вплівае добре на кружбу крови.

САМОГУБСТВО УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТКИ.

У Жовкві отруїлась учениця 4 року вчительської семинарії, Українка Ольга Чиківна. Причиною мала бути невдача при іспиті з української мови. 18-літня дівчина була донькою бідної старої вдови, що тяжкою працею утримувала довчику. Чиківна випила оцтовий квас.

КРАДІЖЕ, НАДУЖИТТЯ, ЗАНЕДБАННЯ.

В Польщі істнує комісія для боротьби з надужиттями державних урядовців. Роботи їй не бракує. Під цю пору оголосила комісія в „Гласі Правди", що „взглядно на велике число скарг, які надходять до неї, вона не в силі взятися до нових справ".

ДЕНЬ КНИЖКИ.

Італійський журнал „Фіера Літерарія", що виходить у Мілянo; дав почин до ідеї, щоби щорічно в одну травневу неділю зорганізувати пропаганду італійської книжки. Така пропаганда велась на окремих книжкових ярмарках. Перша неділя, зорганізована минулого року цим журналом у 70 містах, принесла 2 мілл. лірів. Цього року ця пропаганда прийняла великанські розміри. Найбільше оживлені площі італійських міст: Пяцца Венеція в Римі, Пяцца Сан Карльо в Торіно, Пяцца делля Сіньорина в Фльоренції, Пяцца дей Меркантї в Мілянo перемінились у виставку книжки. Орхестри грали довкола, празори маяли, мегафони ревіли до юрби. Деякі видавці мали поруч себе й авторів, які на кожній проданій власній книжці підписували. Один письменник продав за день 3,000 примірників свого твору з автографом! 50 нових творів пустили видавці в світ саме на цей день, як новинку, рахуючи на великий збут. У Мілянo базар книжки мав найбільші розміри. Всі книгарі, видавці та антиквари зайняли спільно із своїми виставками дві найкращі площі; крім згаданої ще й Пяцца Сан Марко. Поруч нових книжок продавали там і старі цінні зразки та рукописи. Хто зна, чиїй нам не добре було би піти за прикладом Італійців: замість місячня книжки, в якому ніхто й так не купує книжок, вибрати в рік один-одинісінький день, в якому все наше інтелігентне громадянство збогатило би свою хату бодай одною книжкою.

ОРИГІНАЛЬНИЙ ПРОТЕСТ.

Віденські власники домів доведені до крайности тим, що соціялістична управа Відня задержує без зміни стару охорону коміриків, які платять мінімальні суми за мешкання і цим не дають змоги ні нагромаджувати старих домів, ні будувати нових. Тому камеїнчики, обеднані в союзі, рішили з нагоди свят Шуберта, на які зідуться чужинці з усього світа, зорганізувати оригінальну демонстрацію: у Шубертівські дні вони прибуруть свої домальованими прапорами. Нехай чужинці знають, що досі деякі власники домів у Відні дістають на рік стільки, скільки треба заплатити за одну ніч у готелю і що Австрія не заслуговує на ніякі чужинні полячки при такій системі господарки!

НІМЦІ НЕ ХОЧУТЬ КОМУНИ.

В ніжецькій кольонії біля Одеси жила дівчина, що під впливом агітації перестала ходити до церкви і жила на віру з одним большевицьким агітатором. Це так обурило громадян, що вони напали на дім і витягнули з нього дівчину. Опісля село уставилося в два ряди, а нещасна комуністка вмусіла перейти середнною між рядами під градом буків. Після цих операцій комуністка оламталась, ходить до костела, а свого любка вигнала.

МЮНХЕН ПІД ВОДОЮ.

Над столицею Баварії перейшла буря з хмароломом. Улиці міста наплився буквально під водою. Тому, що вода залила частину електричної централі, місто потонуло в темряві, що збільшало паніку. Незалежну пресу в Італії.

ДИТИНА НА РУКАХ ПОМЕРШОГО ВІТЦЯ.

В Лондоні, на передмістю мешкав з жінкою і з трома дітьми урядовець Роберт Равкін. Раз вийшла його жінка до міста, а чоловік лишився з дітьми дома. Коли повернула до дому вечером, застала двоє дітей на подвірю, де вони бавились — а в хаті був сумерк і чути було плач дитини. Коли увійшла до хати, зі страху скаменіла. В чоловік сидів на крісли, а притиснена його рукою до грудей дитина плакала. Коли до чоловіка промовила, він не обзивався і сидів нерухомо. Прикликаний лікар сказав, що чоловік вмер від удару серця. Помимо того отець любу свою дитину сильно притиснув до грудей.

ЕПІДЕМІЧНИЙ ТРАВЕНЬ.

Зростаюча скількість самогубців у Відні спонукала одного лікаря поцікавитись статистикою цих жертв і ось ми довідуємось на превеликe диво, що травень, солодкий май, місяць радощів і любощів є саме тим місяцем, що наводить на Віденців найчорніші думи. Підчас самих Зелених Свят за два дні було не менше як 17 самогубств, а 14 спроб самогубства! Якжеж це пояснити? Цього року, кажуть, химерна погода трвння тільки збільшила загально нервовий настрій молодих і старих, що являється до них на провесні. Нещасливе кохання та матеріяльні клопоти — дві головні спонуки, щоби наложити на себе руку. Найчастіші жертви—молодь і особи між 40 і 50 роком життя, коли ідеали розвіялись і перед людиною виринула дійсність в усій непривабній суворости. Зріст жіночих жертв незвичайно великий від війни. Перед війною тягар журби за хліб насушний падав виключно на мущин; тепер його взяло на свої плечі і жіноцтво, яке як більше вражливе лекше піддається зневірі та упадку. Багато молодих, гарних дівчат гине добровільно також тому, що бачать неможливість здійснити в теперішніх обставинах ідеал кохання.

ЯК ВИГЛЯДАВ НАЙБІЛЬШИЙ ЗВІР?

В скальних покладах в Америці знайшли кістяк гадини, яка давно вимерла. Цю гадину вчені називають „бронтозаврус". Ця гадина була довга на 28 метрів а важила около 54,000 кг. (540 кіріць). Найдений кістяк важить 18,000 кг. В каловбі тої гадини може міститися 40 людий. Учені догадуються, що ця гадина була така могуча, що коли порушалася, то під нею дрожала земля, а голос її розходився на кілька миль довкола.

МУССОЛІНІ І АМЕРИКАНСЬКА ПРЕСА.

Муссолінії виключений із складу членів національного клюбу американської преси у Вашингтоні. Тиждень раніше комітет старшин клюбу розбирав кандидатуру Муссолінія та одноголосно вибрав його у члени клюбу. Голова вислав фашистівському диктаторові телеграму з побажаннями. Та вже тиждень пізніше 25 членів клюбу вислало до президії заяву з домаганнями, щоби справу виборy перерішити. Відбулось голосування і Муссоліній виключили з мотивом, що Муссоліні „завзятий ворог свобідної преси" та знищив незалежну пресу в Італії.

НЕ СТАЄ ХЛІБА СОВІТАМ

ДОВГІ ХВОСТИ ПЕРЕД СКЛЕПАМИ З ХЛІБОМ. ПЛАТЯТЬ ПО 10 РУБЛІВ ЗА ПУД ЗБІЖА. КРИТИКУЮТЬ УРЯД ЗА НЕВІДПОВІДНЕ ПОВЕДЕННЄ З СЕЛЯНАМИ.

МОСКВА, 1. липня. — Урядова газета „Правда" помістила артикул, в якім заговорила про те, про що в Москві від довгого часу мовчали. А то про брак хліба в Москві і других містах Росії. „Правда" не заприче вже того, що скрізь по містах видно нождого дня маси людей, що ждуть у довгих хвостах перед хлібними силеиами, щоб дістати муки чи хліба. Це звичайна річ, щоби платити тепер за пуд збіжа від 5 до 10 рублів.

Причина того лиха лежить на думку „Правди" в тім, що уряд підходив до селян в дуже нефортунний спосіб, який нагадував „воюючий комунізм" з 1918 і 1919 року. Це німстилося вже раз не совітах і мститься і тепер. Бо від селян забирали силою збіже, а нічого їм за те не давали, або давали лиху мануфактуру і то не дуже вигодним цінам. Коли селяни були дістали за збіже дійсну заплату, не було би тепер скрути з хлібом.

„Правда" пише те все отверто тому, бо певне, що совіти вийдуть з тої катастрофи і тепер цілої. Як доповість з Сибіру і України, жнива заповідаються дуже гарно. В послідних часах була така гарна погода, що поправила вигляди на жнива. Збіжа і хліба буде отже вкоротці подостатком. Не треба тільки підходити до селян давними методами, бо инакше і тепер нічого з того не вийде. Так пише „Правда".

ХОВАЮТЬ 48 ПРСПАВШИХ МАЙНЕРІВ.

КАРДИНАЛ МОПЕН БУДЕ ВЕСТИ ПОХОРОННИЙ ПОХІД. БУДУТЬ ДЕЛЕГАЦІЇ З АНГЛІЇ І НІМЕЧЧИНИ.

ЕТІЕНН, Франція, 1. липня. — Огонь, що вибух в магазині, з якого йшли до майн рури з воздухом, спричинив катастрофу в майні, наслідком якої згинуло 48 майнерів. Це така катастрофа, якої в Франції не памятають. В день похорону нещасних жертв устане всяка робота в місті. Це буде загальний день жалоби. З Люну прибув кардинал, який особисто буде вести похорон. Заразом заповіли висилку делегацій робітничі майнерські організації з Великої Британії, Німеччини і Бельгії.

(Між забитими 20 майнерів походять з Польщі. Будуть це, по всякій правдоподібности, Українці, котрі в послідних роках масово імігрують до Франції на роботи. — Ред.).

МОЖУТЬ ІЗДИТИ ЦІЛЕ ЖИТТЯ ДАРОМ.

ТАКИЙ ПРЕЗЕНТ ЗРОБИЛА ГАМБУРСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛИНІЯ НІМЕЦЬКИМ ЛЕТУНАМ.

БЕРЛІН, 1. липня. — Витязький капітана Келя, майора Фимориса і барона Гінефелда, німецька корабельна лінія Гамбург-Америка заявила, що отсим дає всім трьом летунам вільний вступ на всі кораблі тої лінії на протяг цілого життя летунів. Їзда тими кораблями не буде летунів нічого коштувати. Але вони на разі з сего не користають, бо навіть найблизчу свою подорож до Англії й Ірландії відбудуть літаком.

ПЕРЕПЛАТЯТЬ ЖИТТЄМ ЗА ЗАМАХ.

ТІРАНА, Альбанія, 1. липня. — Чотирох Албанців, котрих судив суд за замах на життя президента Ахмеда Зогу, засуджено на кару смерти, яка буде нині виконана.

ВЖЕ ВІДСВЯТКУВАЛИ 4 ЛИПНЯ.

БУДАПЕШТ, 1. липня. — Щоби згромадити як найбільше число людей, відсвятковано американське свято 4 липня сеї неділі, кілька днів наперед. Свято відбулося в міськім парку перед памятником Вашингтона.

ВІЙСКО СТЕРЕЖЕ УНІВЕРЗИТЕТУ.

БОЯТЬСЯ, ЩО ПРИЇДЕ ДО ЗАКОЛОТУ ПІДЧАС ПОСВЯЧЕННЯ БІБЛІОТЕКИ. КОРОЛЬ РОБИТЬ НАПИСИ, ПРОПОНОВАНОЇ ВАРРЕНОМ. РИВНОЖ І ВЕЛИКЕ ЧИСЛО УЧЕНИХ.

БРУКСЕЛЯ, 1. липня. — Дня 4. липня має відбутися посвячение люденської бібліотеки, але ніхто не знає, що з того посвячення вийде. Бібліотеку стереже військо. Роботи викінчуються так, як зарядив ректор. Король заявився рівнож проти написи, на якій має бути зазначено, що бібліотека зістала знищена „бішеністо Німців". На посвячення буде заступати короля його син.

Американський архітект Варрен, який присвятив відбудові бібліотеки 8 літ часу і багато свого власного майна, не возьме участи в посвяченню, бо почувається ображеним, що не буде поставлена при вході та напись, яку він рішив поставити. Мимо того думають йому віддати підчас посвячення спеціяльні почести.

Побоюються одначе, що посвячение готово перемінитися в демонстрацію, яка може привести до завороження. Всі поважніші уми докладають старань, щоби поголосити розрядну і подіяну суспільність, а головно студентів.

ЕВРОПА ПРИЙМАЄ ПРОЕКТ КЕЛЛОГА.

ДЕРЖАВИ ПІДПИШУТЬ ДОГОВІР НА ПРОТЯЗІ НАЙБЛИЗЧИХ ТИЖНІВ.

ПАРИЖ, 1. липня. — Справа з мировим предложенем Келлога вже пішла так далеко, що майже всі европейські держави, кромі совітів, такий договір підпишуть, поробивши деякі застереження. Прим. Англія зробила застереження в справі суезького каналу в подібний спосіб, як Злучені Держави в справі панамського каналу.

ГІНДУСИ З МУЗУЛЬМАНАМИ ДАЛІ БЮТЬСЯ.

А ВСЕ З РЕЛІГІЙНОЇ НЕНАВИСТИ.

КАЛЬКУТТА, 1. липня. — Коли в нятницю переходила магомеданська процесія в місті Карґпур попри святиню Гіндусів, ті послідні заатакували процесію, обкидуючи її камінем. Прийшло до бійки, серед якої 15 згинуло, а 25 містали тяжко ранінням.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 85 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сіті і Заграницею:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЯК В ОПЕРЕТЦІ

Коли приглядатися здалека тому всему, що діється в Польщі, то воно виходить на таке, що там виставляють якийсь водевіль, або вірніше оперетку, яка попри свої комічні сцени має і драматичні. І як би не було, найкращим актором на тій сцені є Пілсудскі. Він то прикидається раз хорим, то здоровим, раз дає волю послам і соймови, а другим разом поводиться з ними як з дітваками; раз резигнує, а другий раз приймає; раз є премієром, а другий раз тільки звичайним міністром. Всі те бачуть і знають. Всі змовляються проти него і відгрожуються, а як тільки він зявиться чи то на сесії міністрів чи в соймі, критика устає і всі ухвалюють так, як каже Пілсудскі.

Ніхто в Польщі не має тепер ніякого значіння. Ні президент Польщі, ні міністри, бо як одного так і других іменує властиво Пілсудскі і всі вони на купу є тільки фігурами, які так танцюють, як їм Пілсудскі заграє.

І польський сойм не має ніякого значіння. Держить його Пілсудскі тільки для паради. От, щоб милити очі заграниці, щоб виглядало, що Польща це конституційна держава. А на ділі вона нею не є. Польща є сегодня диктатура Пілсудского. Диктатура та оперта на армії. Тому Пілсудскі зі всього резигнує і зі всього собі покпиває, а тільки держиться одного, а то армії. Він є міністром війни і начальним інспектором армії, а за час своєї влади прочистив армію з непевних елементів, а всі важні пости обсадив виключно Пілсудчиками. На них то і опирає він всю свою силу.

Колиб Польща мала в соймі відповідних народних представників, дійсних патріотів і оборонців свободи і конституції, воний того не стерпіли. А що їх нема, Пілсудскі може спокійно продовжувати своє діло. Він знає, що самі посли тремтять, щоби його дуже не задраснути, щоби він часами не розгиявав сойму. Бо не знають, чи схочеться Пілсудскому розписувати нові вибори і коли. А до того не знати, чи виберуть знова послом. Так думають посли, побираючи за свій посольський мандат по 1000 злотих в місяць. А це гарний гріш і тяжко з него резигнувати, особливо тій масі послів, котрі кромі посольського, ніякого другого заняття не мають.

От і через те ми свідками рідких несподіванок, які доходять до нас з Польщі, а які попри свій комічний характер є тільки доказом нездорових і непридатних відносин. Всі несподіванки, якими заскакує Пілсудскі цілу державну машину, переходять на разі гладко. Тими несподіванками навіть Польща держиться. Але що буде, як Пілсудского не стане? Чи знайдеться такий другий актор? Вже тепер можна сказати, що такого нема і не видно, щоби знайшовся. Тому по відході Пілсудского готова польська оперетка перемінитися в трагедію.

ПІД ТЕПЕРІШНУ ХВИЛЮ

(Оригінальна допись до „Свободи" зі Львова).

„Рівноуправнення" в Австрії а в Польщі. — Польський „дранг нах остен". — Утраквізація — рівняється польонізації. — „То цалкем що інтего". — „Польска — Христусем народув". — Світова війна прийшла за скоро. — Тепер — нема до кого апелювати. — Важна роля Президента Петрушевича. — Хамство „Вертепу". — Напад „Діла" на З. У. Н. Р. О. — „Рада" „Праця" бойкотують... свого видавця.

Галицькі Українці належали перед і підчас світової війни до австрійської держави. В її склад входило девять народів, а коли зачислити ще Жидів і Липован (Росіян) на Буковині — то тих народів було аж одинайцять.

В Польщі живе тепер чотири народи — а якщо вичислити ще Жидів і жменку Литовців — то є їх шість.

В Австрії конституція вискзувала виразно рівноуправненне всіх народів, а коли було інакше — то це залежало лише від слабости даного народа, коли він дав себе другому, сильнійшому взяти під ноги. У всякому разі істнував ще центральний парлямент — правда, що з великим впливом Німців у нім — але в тім парляменті та рівноправність всіх народів в Австрії висказувалася ось хочби в тій постанові, що представники кождого із них могли в своїй рідній мові в тім парляменті промовляти.

Центральні уряди були переважно в руках німецьких, а хотя Поляки через свого міністра для Галичини (а властиво для Поляків) мали і в них великий вплив — то всеж таки була можність при відповідній енергії боротися за здійсненне правдивого рівноуправнення. Іменно **Німці** мають все таки більше **змислу для права** і таки і приличности — як Поляки і тому від них може при відповідним напорі сподіватися і справедливих рішень на річ покривджених.

Цілком инакше представляється справа в Польщі, куди лиха доля загнала більше як шість мілионів нашого народа.

І в Польщі є буцімто висказана засада рівноправности всіх народів — а лише біда в тім, що Поляки на кождім кроці і словом, і дурком, і ділом зазначають, що в Польщі лиш Поляки мають „до гадання", що вони є покликані до грання на першій скрипці в державі і що взагалі другі народи у Польщі суші мають після давної московської рецепти (котра Полякам, як видно, дуже до вподоби припала) — лише „паслушать і не разсуждать".

Польський міністр для земельної реформи сказав недавно на засіданню бюджетної комісії виразно, що **Польща** має виконувати і на далі свою **історичну місію на востоці** — то є при помочи кольонізації і инших засобів польонізувати споконвічні українські і білорускі землі.

Тай взагалі — від кого, як від кого — але від Поляків не можемо надіятись ні на волос якоїсь справедливости тай правдивого рівноуправнення.

І так недавно також другий польський міністр, Добруцкі, (від „просвіти") сказав рівнож у тій самій комісії, що найліпшою системою научання показавсь утраквізм — цебто научуванне в двох мовах: польській і українській. Лише забув додати, що тоді польська мова відтручує поволі українську цілком набік, так що з **утраквістичних** шкіл розбляться вже в скорім часі цілком **польські** школи.

А дещо подібося наших шість катедр на львівськім університеті?

Зіло їх вповні польське „рувноуправнене" так, що і сліду з них нема!

Взагалі сама думка про рівне право для всіх — лежить вповні і дуже далеко поза межами польської ментальности. А на всякий заміт, зроблений у тій напрямі, мають Поляки свою славну а так утерту фразу: **„то цалкем що інтего".**

Так! „то цалкем що інтего" — бо Поляки є у їх власних очах якимсь „ізбранним" народом, а один з їх поетів на еміграції по повстанню 1831 року сказав таки виразно що: **„Польска ест Христусем народув!"**

Значить — на зарозумілість у них браку нема, а від таких людців домагатися признання чужого права, подоптаного власне ними самими — це цілком безвиглядне діло.

Коли ми були в Австрії утискувані Поляками — то це була головно вина нашої слабости (помимо великого числа людности), нашої незорганізованости. Але ми були на найлїпшій дорозі, щоби стати на власні ноги і запорученому нам австрійською конституцією рівноправність дійсно впровадити в житте.

В році 1914. переперли ми навіть в галицькім соймі постанову, котра нам давала більше як 60 послів так, що ніяка кривдяча нас постанова не моглаби проти нашої волі увійти в житте.

Той кольосальний національний зрив з 1914 року, який ми бачили хочби й у величавім січово-сокільськім здвизі, що **відбувся** в червни згаданого року — зістав насильно перерваний світовою війною. Коби вона була ще бодай десять років забарилася — наша українська сила в Галичині та на Буковині булаби неодолимою.

Та сталося инакше — і вже буде річю будучих істориків України ствердити, чи та війна була — загально взявши — для українського питання взагалі — корисною чи ні.

Мені здається, що і на великій Україні стояла справа українського відродження в р. 1914 на дуже добрій дорозі і що — колиб світова війна була забарилася ще яких десять літ — то і там сталаби маса українського народа більше зрілою до перевороту і видалаби з себе **більш розумних провідників** — ніж фактично були ті люди, що станули на її чолі в роках 1917—1920.

Остаточно ми опинились під польським панованнем вже без того верхного пана, що був і над нами і над Поляками, то є без австрійського правительства. Нема вже до кого апелювати, до кого іти на скаргу. А коли клерикальне товариство св. Петра і Павла у Львові віднеслося раз до Союза (Ліги) Народів у Женеві з жалобою на польський уряд, то той уряд дав собі раду в дуже грунтовний спосіб:

Він розвязав те товариство!

Очевидна річ, що це ще не рація, щоби на будуче не відноситись з жалобами до Союза Народів. Ось наприклад Німці десь на Поморю відненслися були до того Союза зі своїми кривдами, тай виграли справу. „Толкушему — отвержется" — і на це повинні памятати і наші земляки. Та, на жаль, мало в них якось воєвничого духа і не користають так зі своїх прав, яки повинні.

Тільки й всього, що то, що ще позістало з нашої державности: Президент **Петрушевич** зі своїм „центром" не зложив зброї, але далі стоїть на сторожи прав українського народа у Західній Україні з Буковиною та Закарпаттем включно.

З нагоди кождого засідання Союза Народів в Женеві виспалає він тамтуди своїх делегатів, котрі так всім представникам держав як і всім представникам преси врачують основно обробленої меморанда про болі і кривди нашого народа на Західній Україні.

Має це очевидно своє знання — зосібна і через це, що світова преса, а передовсім місцева женевська (як н. пр. Journal de Geneve і инші) помішають на своїх сторінках обширні витяги з тих меморандів і в той спосіб культурний світ довідується про тяжке положення нашого народа, спричинене не ким инши, як власне головними махерами сего Союза, зглядно чотирма їх в Парижі (в марті 1923 р.) зібраними амбасадорами.

СЕНЗАЦІЙНІ ВІСТИ МАДЯРСЬКОГО ЧАСОПИСУ.

„Мадярорсаг" пише, що незабаром настануть великі зміни на некористь Чехословаччини. Мораву, після нього, має дістати Австрія, чеський Шлеськ Польща, а Чехії не остане ніщо инше, як увійти в склад Німеччини на основі федерації. На Закарпатті остерять собі зуби Мадяре. Ці зміни має підпирати Італія й лорд Ротермір.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ФЕДЕРАЦІЮ І Т. И.

Читаючи українські часописи, натрапив я на полеміку в справі питання: самостійність чи федерація. Я прочитав, як нападають на Микиту Шаповала за його нахил до федерації з Росією, а скрентонські відпоручники обороняють Шаповала зі Скрентону.

Так би сказати: ведуть принціпіяльний спір. Посол з Ню Йорку заявляється проти всякої федерації з Москвою, а Скрентон хоч і не за федерацією, а все таки її обороняє. Мабуть таки люблять вони це слово. Та полишаю на боці обох „гризотників", а додам до сього питання трохи свого.

Мали ми Українці своїх соціял-демократів, соціял-революціонерів і федералістів. Чому вони всі на купу не називалися федералістами, не знаю. Певно, щоби не перепутатись. Вирішали вони на своїх зборах ріжні питання, як: „Чесність з собою", „Як ділити землю" та яка має бути Україна? На пять губерній чи більше.

Нарешті прийшла революція й ударила наших „революціонерів" по їх головках. Не чекали, бідні, революції! Забігали мов щурі по льоху, не знаючи, за що братись. Кидались туди, кидались сюди, поширюючи тільки паніку.

Есдеки на большевиків орієнтувалися, есери пильнували комітетів в армії, щоб, крий Боже, армія не була сильною, а федералісти ў заграничні місії помандрували. Вийхали в шинелях, а в Європі у фраки вскочили. І пішло.

Наслідки усім відомі.

І тепер, перейшовши через таку школу, находятяся люди, що говорять ще далі про орієнтації, федерації та другі комбінації, аби говорити, бо вважають, що в газету можна вляти яку вгодно багнюку.

В українській свідомости не повинно бути місця думкам ні про які федерації. Давніше говорили Москалі про федерацію Славян, а тепер про федерацію сходу Европи. За цими думками криється московський підступ і провокація—от і все. В свідомости Українця повинна куватись тверда воля до створення своєї держави, самостійної і незалежної.

Українець повинен бути гордий зі своєї національности не тільки на думках, а й на ділі. Не говорити лише, що він Українець, а на ділі показувати те. Такі писання про федерації та орієнтації поширюють тільки деморалізації та завертають наш нарід від правильного державницько-самостійницького думання. А з тим думанням аграрне питанне не має нічого спільного. Вона на Україні вирішене ще в 1917. році, бо українських поміщиків нема. Значить, нема чого бути далі есерами, а тим більше виступати під тою фірмою від імени українського селянства і голосити всякі федерації та орієнтації.

Українська маса давно повзбулася федеративної хороби. Нема потреби її знов відновляти і затроювати нею народній організм, називаючи те все народною роботою.

І. Д.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 14. червня с. р. помер член У. Н. Союза і урядник від. 90, в Централії, Па., Михайло Михайлечко. Покійний був діяльним членом та все дбав про українську справу. Належав до багатьох українських організацій і старався о розвій У. Н. Союза.

Заслаб нагло на запалення слїпої кишки і по операції на четвертий день помер, лишивши жену та двоє дітей.

Земля йому пером.

Іван Лупацій.

В. Кедровський.

1917 РІК.

Передрук заборонений. — Всі права застережено 1927 р.

(147)

Він був пророком. За короткий час дійсно пролилась перша кров в боротьбі за оборону української самостійної держави. Це було під Крутами, де полягли кращі цвіти української нації — студенти й середношкільники.

* * *

На другий день обібрано таку президію: від соц.-револ. — 4; від соц.-дем. — 2; по одному від инших партій.

Персонально в президію увійшли: головою — Лебединець (с. р.); заступником голови О. Скнар (с. д.); членами: Шаул (с. р.); Макаренко (с.-самост.); секретарями: Блонський (с. р.); Табурянський (с.-д); Лорченко (безпарт.) і Андрущенко (соц.-сам.).

По утворенню президії перший виступив з привітанням в імені Центральної Ради голова її, М. Грушевський. Почім його на трибуні стрінуто гучними довгими оваціями й промову його вислухав увесь зїзд стоячи. Він говорив:

„Од імени найвищого революційного органу на Україні, од Центральної Ради вітаю вас, українське вояцтво, й дякую, що ви приїхали сюди в так великому числі, не зважаючи на перешкоди. Ми раді бачити вас тут, особливо тепер, в цей важкий час для України. Ми раді, що можемо тут подякувати вам за труди й жертви, які ви несете в обороні нашої свободи й нашої вільної України.

„Ми певні, що ви підете з нами до нашої мети — української демократичної республіки у федерації з російською республікою. А дорога ваша важка, застелена перешкодами. Тепер вся контр-революційна буржуазія кидає нам щедро ці перешкоди, веде атаку на Центральну Раду, бо знає, що ми думаємо теж про соціяльні питання, про землю для трудящих мас.

„І хоч дуже важка наша дорога, ми стоїмо твердо на ній. Серед ослаблення революційної енергії в Росії, ми ні на крихітку не зійдемо з дороги до утвердження нашої вікової державности, до створення української демократичної республіки й до прав трудового народу на вільний труд і на землю".

Промову вкрито могутніми вигуками: „Слава Центральній Раді! Слава Батькові Грушевському!"

Після привітання Грушевського виступив з привітанням присутніх на зїзді офіцерів антантських армій Ю. Гасенко.

У промові своїй він пригадав минулу величність України, яка тепер тільки через 250 років діждалася часу, коли вона знову може приймати чужоземних послів. Далі Гасенко, кажучи про українізацію війська, зазначив, що під українським прапором воно піде разом з союзниками до трїюмфу справедливости і свободи.

Тут, так би мовити за лаштунками зїзду, відбулась одна сценка, яка характерна взагалі для частих наших нетактовностей, за які ми не раз тяжко платитилися.

Виголосити привітальну промову Гасенкові доручив Генеральний Комітет. Звичайно у відповідь на неї мусїв виступити хто небудь з антантських представників, що Комітет вважав користне для успіху української військової справи маніфестацією. Між тим це чомусь обурило „пацифістичні" почуття голови зїзду Лебединця, який скоро, зрадивши українському визвольному рухові, перейшов до праці з червоними мілітаристами, московськими большевиками, на посаду комісара юстиції.

Отже, не памятаю хто з президії про це дав мені знати, щоби не допустити до скандалу, бо Лебединець між президією заявив, що він в жадному випадку не дасть слова антантським офіцирам. Мене було прошено вжити яких небудь кроків, щоби „прохолодить" Лебединця.

Я негайно попросив його на одну хвилинку, мотивуючи дуже важною, пильною справою, вийти до мене у фойе цирку. Передавши головуванне своєму заступникові, Лебединець вийшов до мене.

Тут я йому почав вияснять мотиви, що були в Генеральнім Комітеті, коли він доручав Гасенкові привітання, а також нетактовність рішення Лебединця.

Він досить нестримано, з присущою йому хамуватістю одрізав:

— Я не допущу, щоб тут виступали антантські мілітаристи! Я нікому з них не дам слова! Хай нам не розводять тут імперіядізму!" та инше.

Я почав його знову переконувати в безгрунтовности його наміру, але це, звичайно, ні дочого не привело, а в той час Гасенко скінчив своє привітання й вже відповів поклонник Пеле. Коли Лебединець зайняв місце своє за столом президії, а я вернувся в салю засідання, то вже промовляв румунський офіцир Боку, який закінчив свою промову приблизно такими словами:

„В давних часах Україна й Румунія жили як дві сестри в згоді. І тепер йдуть вони разом проти одного ворога — Австрії. Так, як ми Румунія хочемо визволити від австрійського ярма Трансильванію, таксамо ви думаєте визволити мадярську, галицьку та буковинську Україну.

„І ми певні, що досягнемо тої мети, й що Румунія безпечна, поки на її кордоні ревуть українські гармати та українські рушниці. Нехай живе вірний сусїдський союз України та Румунії! Нехай живе сила України — українська армія!"

Промова його була вкрита гучними оплесками всього зїзду. Очевидно зїзд був иншої думки ніж його „пацифістичний" голова.

Після привітання зїзду представником Польської Соціялістичної Партії Домосольським, на трибуні зявився голова Генерального Секретаріяту В. Винниченко.

Всі члени зїзду встали з своїх місць і стоячи витали його викриками „Слава!" а також гучними оплесками, що перейшли в довгу овацію. Нарешті зїзд поволі заспокоївся й насторожився слухати, що скаже Винниченко.

Замітно схвильованим голосом Винниченко виголосив промову сильну, прекрасну, повну гідности голови Генерального Секретаріяту. Усі члени зїзду слухали його надзвичайно уважно, здержуючи навіть своє дихання. Винниченко сказав:

„Вам, опорі й красі українського народу, від першого українського революційного уряду приношу свій щирий привіт. В третє ми упевняємося, що наш рух не спинився. Ми твердо й непохитно йдемо вперед!"

В цю хвилю Винниченкові було передано записку, в якій стояло запитання, яке найбільше хвилювало всіх членів зїзду. Це було: чи поїдуть Генеральні Секретарі до Петрограду, проти чого були гостро настроєні всі військові й більшість українських активних дїячів. Відповідаючи на це, В. Винниченко виголосив:

„Генеральні секретарі можуть поїхати до Петрограду тільки в справі державного характеру. Входити-ж в зносини з тимчасовим урядом з приводу скликання Українських установчих зборів Генеральний Секретаріят не буде (Оплески).

„Генеральний Секретаріят послав до Петрограду запитання, чи правдиві ті чутки, що ширять останніми днями російські газети. І коли постанови про слідство не було, то чому тимчасовий уряд не зробив спростування, відповідно до тої великої гідности, яка належиться Генеральному Секретаріятові. Ген. Секретарі їздять до Петрограду тільки для остаточного вияснення, які функції мають одійти до Ген. Секретаріяту. Генер. Секретарі мають на увазі заявити тимчасовому урядові, що Секретаріят буде й надалі стояти твердо й непохитно на тій платформі, яка завначена в його декларації й ні на крок не відступиться від неї.

„Генеральні Секретарі мають заявити не двозначно, що вони не є урядниками тимчасового уряду, що Генер. Секретаріят утворений не ним, а тому він є орган української демократії. Через те саме Ген. Секретаріят ніяким чином не відповідає за свої вчинки перед тимчасовим урядом, що Генеральний Секретаріят відповідає лише перед тою силою, яка висунула його на кон життя.

Дальше буде)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЯК ОШУКУЮТЬ НАШИХ ЛЮДЕЙ.

Мимо так частих осторог, які читаємо в нашій „Свободі", а в яких звертається увагу на всякихпройдисвітів, що витуманюють від наших людей грубі тисячі при помочі машинок до робленя грошей і т. п., наші люде ще й далі падають офірою рiжних ошуканців.

Ось вам подія, яка лучилася в нас в Ансонії, Конн., з нашим громадянином. Григорієм Патинком. Перед тижнем зайшов до дому гром. Патинка чоловік, що представив себе кравцем і хотів при його помочі купити собі місце на будинок, щоби відчинити кравецьку шапу. Чоловік той приходив так через кілька днів і все питав о раду. За кілька днів зайшла до дому гр. Патинка ще і якась гарно вбрана, молода жінка і спитала, чи він часами не знає її брата та просила його, щоби їй поміг його найти. На другий день вона знова прийшла і спитала, чи брат не часами не зголосився до Патинка. Тоді був уже в Патинка і кравець. Молода жінка сказала, що вона мусить знайти брата, бо він має дати їй гроші, які їй дуже потрібні, бо в противнім случаю вона буде змушена попродати брилянти, які одначе дуже вартісні і вона не хотіла би їх позбутися. Це вона сказала Патинкови в секреті, про який довідався і кравець. Тоді кравець, котрий властиво не мав знати тої дами, взяв дану на допити і ставив їй різні питання, щоби усунути всякі підозріння, чи часами тут не заходить яке ошуство. Це і найбільше змилило Патинка. Молода жінка розвинула тоді брилянти і сказала, що хоче за них $8000. Тоді кравець взяв за телефон і покликав один нумер, але не дістав відповіді. Тоді покликав другий і дістав получення. Поговоривши по телефону, заявив, що він покликав свого приятеля з Нью Гейвен, який є експертом до брилянтів і доки він не вискаже своєї опінії, він не хоче говорити нічого про ту справу.

За якийсь час прийшов „експерт", оглянув брилянти і сказав, що вони вартують $8000, але він готов дати за них $6000. Жінка згодилася вкінці продати і за $6.000, але зажадала всеї готівки. Експерт мав одначе при собі всего $500, але жінка домагалася всего. Тоді кравець сказав, що він має при собі $1.000 і готов дати, щоби бути в спілці щодо того бизнесу. Бракувало ще $4.500. Тоді заявили Патинкови в секреті, що жінка згодилася спустити ще $500, коли дістане відразу всю готівку. І експерт і купець згодилися, що коли Патинок приступить до того бизнесу і дасть решту грошей, вони згодяться заплатити йому за те $500 а рівнож залишать в него брилянти в переховянню.

Тоді Патинок пішов до банку, виняв $4.500, які призначив був на закупно реальности. Дівчина взяла гроші і зникла, а за якийсь час пішли собі і експерт та кравець, залишивши брилянти в Патинка. При відході заявили, що прийдуть на другий день. Брилянти були в пуделку і старанно завиті в бавовну.

В суботу мали прийти і принести $4.500 та $500 зарібку.

Коли не приходили, Патинок розповів справу свому рielестейтникови, а той як тільки побачив „брилянти", заявив, що це звичайне скло. І дійсно, три „брилянти" були нічим іншим а трома кусниками шлюфованого скла, яке можна дістати в пять і десять центовім склені.

Можна собі представити, що діялося по тім всім в домі Патинка. Його жінка зімліла на місци, як тільки довідалася про те. А по ошустах і слід пропав.

От маємо новий случай. Дідаю його, бо може він опамятає наших людей і зробить їх уважними перед всякими пройдисвітами, яких повно і які тільки чигають, щоби виторжнити чужу кишеню розбоєм чи ошустом.

Ансонійський.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВАЖНЕ! НЮАРК, Н. ДЖ.! ВАЖНЕ!

ЗАХОДОМ УКРАЇНЦІВ, ЩО ГУРТУЮТЬСЯ ПРИ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ В НЮАРКУ

відбудеться

ВІДЧИТ

В ПЯТНИЦЮ, ДНЯ 6-ГО ЛИПНЯ (JULY) 1928 РОКУ

В УКРАЇНСЬКІЙ РОБІТНИЧІЙ ГАЛІ

57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.

Початок в годині 7.30 вечером.

Тема відчиту є: „ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА".

Відчит виголосить п. ВАСИЛЬ СВИСТУН, що приїхав з Канади та обїздить з своїми відчитами в Америці. Ім'я п. Свистуна знане в Канаді і в Америці. Він основав дві українські інституції ім. Петра Могили, організатор української православної церкви в Канаді і голова партії Українських Самостійників.

Ніхто не повинен опустити сеї рідкої нагоди.

На відчит проситься всіх Українців без різниці їхніх переконань та приналежностий. — **Комітет.**

ВИБРАНІ НОВІ РЕКОРДИ „БРОНЗВИК"

Поніщі рекорди ми вибрали, котрі найкращі і кождому хто любить сіль чи музику, їх рекомендуємо, бо ми певні, що кождому подобаються.

59054 Жура моя, журе і Ой дуб дуба, — комік П. Гурський з парубками.
59055 Ніч на Україні і Півниця, — комік П. Гурський з парубками.
Б 51 Конець Ревуха і Гей не дивуйтесь, — квартет.
Б 50030 Метелиця і Гопак, — Орхестра.
Б 43 Вечерниці і Хвиля вальц, — Орхестра.

Хто з любителів співу хотівби мати рекорди хору Кошиця, го в нас може їх набути по зниженій ціні і так:

Почаївська Божа Мати ..... ціна $1.50 в нас 75 цит.
Гей у полі, Барвінцілоі ..... ціна $1.50 в нас 75 цит.
Щедрик. Коза ..... ціна $1.50 в нас 75 цит.
Ой сивая зазуленька ..... ціна $1.50 в нас 75 цит.
Венте Ніне (Мексиканська) ..... ціна $1.50 в нас 75 цит.
Жала Уляжка шовкову траву ..... ціна $2.00 в нас $1.00

(Жала Уляжка шовкову траву, це 12-калева рекорда, замовляти одну 12-калеву рекорду, а решту 10-калеві, але вислати, тому ще виберіть хоть одну або дві з поніщих 12-калевих рекордів):

7007 ІНТЕРНАЦІОНАЛ і Марселеза, два робітничі гимни відограні великою орхестрою, 12 ц. рекорда $1.00.
7900 Майська Ніч: ТАРАС БУЛЬБА, 12-калева, $1.00.
79001 СОРОЧИНСЬКИЙ ЯРМАРОК, 12-калева, $1.00.

ВСІ 8 рекордів повищих за $6.75.

Також поручаємо, хто хоче чути гарну музику, слідуючі рекорди по 75 цит. штуко:

59029 Українська Шумка. Запорожці у Султана.
59022 Ходить Гарбуз по городі. Український вальц.
59003 Чардаш (Венгерка) і Кокетка.
59023 Кину куміль на полищо.
59023 Січовий Гопак.

Нові Рекорди Марії Машир.

59040 Чогож вода калamутна. Піплаб я по сунищ.
59038 Горе нам з Бабами. — Сарматів.
59017 Американські Баби. — Сарматів.
59002 Балamути. Реве та стогне.
59003 Гандзя. Ой казала мені мати.
59004 Стоїть гора. Віють вітри.
59039 Колиб мені така молодиця. — Машир.

МИ МІНЯЄМО НОВІ РЕКОРДИ ЗА СТАРІ.

ЗА ЧОТИРИ СТАРІ РЕКОРДИ ДАЄМО ОДНУ НОВУ.

ТАК: Вишліть нам 12 старих рекордів і замовте на те місце 12 нових. Три (3) рекорди дістанете даром, а за 9 заплатите поштарeви, як принесе рекорди Вам до хати. Коли хочете виміняти більше, то таким самим способом.

Замовлення на рекорди, рольки, ноти, книжки, фонографи, радія і т. п. завсігди посилайте на таку адресу: 105—

SURMA BOOK & MUSIC COMPANY, INC.,

103 AVENUE A. (між 6-ою і 7-ою улицею), NEW YORK, N. Y.

Отворено кождого дня від 9. рано до 10. вечером.

Вам оплатиться приїхати до нас по рекорди.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МІННЕАПОЛІС, МІНН.

Українці не спять.

Дня 10. червня б. р. Українська Православна Громада відсвяткувала день по погибших героях світової війни. Підчас панахиди громадяни зложили добровільний дар для українських інвалідів в сумі $16.00.

В понеділок по Зелених святах, після богослуження в Торн-Висконсин на зборах фармерів, які завше в таких випадках збираються, щоб почути відчити, або порадитись над громадськими справами, затверджено постанову про будову Українського Народного Дому. Хоч і маленька громада українських фармерів, та зате щиро думає над піднесенням своєї освіти і бажає дітям показати, хто вони та чиїх батьків.

При сій нагоді вибрані не забули і про добру ціль і зложили на мої руки запомогу для страйкуючих майнерів в сумі $11.35, котрі я переслав до комітету страйкуючих майнерів в Пітсбурщині, Па. Згадану сумy зложили слідуючі особи: С. Макара, М. Греськів, М. Пірус, І. Нижник, М. Худинця, В. Котирчинський, П. Савка по $1.00; Е. Пірус, Н. Гвязда, Ф. Фігура, В. Симончик, В. Устияновський, Євдокія Устияновська, Д. Проць, І. Фігура по 50 ц.; М. Гвязда 25 ц.; А. Греськів 10 ц.

о. М. Запаринюк.

КЛІВЛЕНД, О.

Приготовлення до ювилею.

15 липня ц. р. **має відбути**ся святкування **пятнадцят**ничного ювилею **Братства св. Василія Великого, від. 364. У. Н.** Союза, хоч **відділ заложено у** вересні. Причина **приспішення** ювилею та, що **відділ хоче** вмістити свою **фотографію в** календарі.

На спільному мітингу всіх тутешніх відділів п. Ольшаницька та п. Репужинський піддали думку, щоби запросити бесідників з Головного Уряду. Таким чином свято буде не тільки відділовим, але загальним. Програма буде слідуюча: Всі братства та товариства мають зійтися до Народнього Дому, а відти походом до церкви, де буде відправлена панахида за померших з нашого братства, звідки знов повернуть до Народного Дому, де виступатимуть бесідники, а відтак хор під проводом А. Когута.

Вечорі буде бал.

Іван Кухта, предс.;
И. Бищ, секр.

ПОДЯКИ

Я, нижче підписана складаю щиру подяку У. Н. Союзови за уділення мені допомоги в сумі $50, які мені дуже придалися, бо перенесла я тяжку операцію. Також дякую членам відділу, до якого належу сама.

Юлія Сторожинська,
від. 192 УНС., Геркимер, Н. Ї.

Я, нижче підписаний, складаю щиру подяку за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $50, які мені стали у великій помочі, бо я вже хорую на ноги більше, як 3 роки. Рівнож складаю подяку урядникам від. 293. У. Н. С.

Микита Серкес,
від. 293 УНС., Бруклин, Н. Ї.

ПОВІДОМЛЕННЄ.

„СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ТОРГОВЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ" в Нью Йорку, дня 27-го червня, с. р. на своїх зборах завісив в урядованню К. Лисюка, як председателя „Союза У. Т. і П.". Обовязки председателя **„Союза У. Т. і П." в Нью Йорку обняв** місто-председатель **А. Пасічник.**

Я. Кулинич, секретар.

INTERNATIONAL PAPER COMPANY.

New York, June 26th, 1928.

Зарад Директорів проголосив квартальну дивіденду шістдесять (60) центів від уділу Звичайного Стаку Компанії, платної 15-го Серпня, 1928, Звичайним Шеровщим, записаним в книгах наприкінци 1-го серпня, 1928.

Чеки вилаються почтою. Книги зміи не будуть замкнені. 153,76

OWEN SHEPARD,
Vice President & Treasurer.

НОВІ КНИЖКИ Й ВИДАВНИЦТВА.

„Ряст" в Коломиї.

З усіх сторін доводиться чути нарікання читаючого загалу на те, що нема — мовляв — не може доступитися до **української книжки, бо вона є задорога.** А іноді додають іще: і не цікава.

Ті обставини навели видавництво „Ока" в Коломиї на думку: розпочати видання такої серії книжок, яка булаб і дешева і цікава.

І так народився **„РЯСТ"**, котрий за час свого піврічного існування позискав собі велику симпатію у масах нашого народу в Галичині та взагалі на Західній Україні.

Редактором „Рясту" є відомий наддніпрянський Українець, письменник **І. Зубенко,** автор прекрасного оповіданя **„Зірка"** та иных гарних творів.

Видавництво докладає всіх старань, щоби бібліотека „Рясту" була найдешевшою.

І дійсно: за **одного долляра** дістає передплатник **двадцять книжочок,** кождa пересічно в чотири аркуші друку. У всякому разі має передплатник біля **сімсот сторін** друку до читання, а це чейже (разом з пересилкою!) варта одного доляра.

Минувшого року **вийшли** уже три книжочки „Рясту", а то:

1) Др. А. Чайковського: Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний;

2) Др. К. Трильовський: Про царицю Катерину II-гу;

3) М. Дерлиця: Военний Дідич.

Щоби і ті книжочки дістати, треба долучити ще 30 центів.

З тим однак власне біда, що центи тяжко в листі прислати. Тому є найбільше практичним, щоби трох знакомих зложили по одному долярови та 40 центів і щоби ті гроші — то є **чотири доляри** вислати в редяістрованому листі (в двох добре зліплених ковертах) на адресу: Wydawnyctwo „Oka", Kolomya, ul. Ewanhelycka, 7., Poland. (На жаль!). Ті центи понад чотири доляри підуть на кошти редяістрування листу.

Щоби читачі знали, які книжочки вийшли вже цього року — подаємо їх заголовки:

Д. Шумей: Нормани-Варяги.

Др. А. Чайковський: 1) Моск. цар Дмитро Самозванець, 2) Хитинська справа (подвійне число).

П. Франко (син Івана): В пралісах Бразилії.

Др. К. Трильовський: Боротьба Італійців за свободу і злуку.

Як бачимо — то „Ряст" подає дуже інтересний матеріял до читання, а щож може бути для нас, поневолених Українців, важнішого, як довідатись про **способи боротьби** о свободу і злуку от хочби Італійців?!

Наші земляки в Америці повинні памятати, що висилаючи свого доляра на „Ряст" — вони тим самим підпомагають легальне видавництво в краю, котре старається межи нашими поневоленими земляками піддержати не лиш любов до поневоленої Вітчини але і жадобу визволення з неволі.

Нащ народ збіднілий і перетяжений податками, отже не так легко йому піддержати нові видавництва. І тому — присилайте, чесні американські земляки, передплату на „Ряст".

Клим Обух.

З ЛЮДСЬКОГО ЗВІРИНЦЯ.

У Любянці біля Збаража арештували вчителя Хрипловго за страшний злочин убийства 12-літнього сільського хлопця на сексуальнім тлі.

В Острові Вел. біля Видзів арештували злочинну пару: господаря Нікласа та селянку Графову за вбийство своєї жінки та свого мужа.

Feen-a-mint

The Laxative You Chew Like Gum

No Taste But the Mint

At Druggists—15c, 25c

РЕНТГЕН І РЕВІЗІЇ.

Англійські митові уряди завели цікаву новість: апарати Рентгена, при яких помочі можна буде бачити, чи подорожні не везуть у своїх рукунках заборонених предметів. Це влекшить перегляд багажу пасажирів.

Аркадій Аверченко.

ДАЙТЕ МІСЦЕ КЛЯКНУТИ

Ілюстрація любовних освідчин.

Один молодий парубок залюбився в молодій дівчині. Він стрінувся з нею у знакомих, запізнався і закохався. Так, як звичайно буває. Дівчина закохалася також. Часто й така трапляється. Вони ходили до кіна, до театру, до цирку і до маріонеток. І залюбливалися щораз глибше.

Молодий чоловік впав на оригінальну думку. Він хотів освідчити своє кохання й предложити дівчині свою руку й своє серце. Цей молодець був не дурний і знав, що зараз при освідчинах треба впасти на коліна. Тоді дівчина не сміла би сказати „ні". Але де мав би він зробити таку руханкову вправу? В опері? В цирку? Чи в театрі ляльок?

Всюди сидить маса людей, нема де голці впасти, а не то молодому чоловікові, який хоче впасти на коліна! Може в кіні? Там темно, але й це не добре! Дівчина може подумати, що він загубив свою шапку і тепер лазить по підлозі, щоби її знайти. В таких випадках вистане маленького непорозуміння і все пропало! Якусь хвилину думав чоловік запросити дівчину до себе. Та він знав, що вона боязка і на пригоди не піде. І тоді прийшла йому щаслива думка до голови: „Я піду до неї!"

„Можна вас відвідати, Маріе Петровна?" — запитав він одного дня солоденьким голосом.

„М-м-м... прошу! Але в мене дуже мало місця".

Молодець відбив цю заввагу оригінальним висловом: „Мало місця — але затишно!"

„То прийдіть!"

„Прийду напевно! Посидимо собі і поворкуємо. Ви щось загратє мені".

„Але на чому?"

„Нема у вас жадного струменту?"

„Струмент то е, але тільки до отвирання сардинок".

„Но, — подумав сумно юнак — на такому струменті не дасться заграти... Та все таки я прийду".

Молодець потиснув пальцем якийсь порожний кружечок, де колись пенно був дзвінок, став голосно витирати ногами, стукати, одним словом — робив усе, що роблять люде в нинішних часах пари й електрики, щоби їм відчинили двері.

„Вам чого треба?" — загремів якийсь незнакомий особняк засланим голосом.

„Чи Марія Петровна дома?"

„Яка саме? Тут живе їх чотири".

„Ця з кімнати ч. 3".

„Там е їх дві".

„Я думаю про ту рудаву бльондинку, що носить сірий плащ!"

„Ця дома. Але чого ви приходите в таку пору, коли всі сплять?"

„Як то? — питав здивований юнак —тепер же щойно сема!"

„Це не має значіння. Тут у нас спиться за потрійною чергою. Завжди хтось спить. Ну — ходіть уже до середини!"

Молодець запрошений таким привітливим способом увійти, відчинив двері до кімнати і — став вражений на порозі. Перед ним сиділо численне товариство — мужчини й жінки. В куточку скулилася на маленькому куферочку мрія його юности.

„Що тут сталося?" — запитав він несміло, переступаючи через якогось чоловіка, що лежав серед хати на кожусі і був прикритий другим кожухом. — „Чи в вас може вечірка? А може ви обманюете мене, недобра? Говоріть! По що тайти?"

„Де ви бачите яку вечірку? Це всьо льокатори!"

„А деж ваша кімната?"

„Тут".

„А другі?"

„Всі живуть тут".

„У вашій кімнатці?" — „Ще вижко сказати, чи вони в моїй, чи я в їхній. Сідайте, будь ласка, осьтут на долівці!"

Молодий чоловік сів на підлозі і шепнув заздрісно:

„Де ви спите, Маріе?"

„На цій скриночці".

„Алеж тут є мужчини!"

„Вони відвертаються".

„Маміе Петровна! Я хотівбя з вами поговорити... Дуже важна справа!"

„Ну, то послухаймо!" — озівався під боком якийсь підстаркуватий, пробуючи папіроски.

„Алеж це дійком інтимна справа!" — обізвався заклопотаний парубчак. — Яж не можу — подумав він собі — в такому товаристві клякати й освідчатися...

„Ваші дискретности нам не шкодять. Ми всі тут тісно заприязнені. Але вибачте! Ваша ліва нога стоїть уже на моїй частині підлоги. Як би ви мій гість, то нічого, але так..."

„Послухайте мене, Маріе Петровна! — шептав молодець дівчині на вухо, притягаючи свою ногу, — „я мушу вам щось..."

„Шептати в товаристві не годиться". — заворкотіла якась старша дівиця з затисненими губками.

„Маріе Петровна!" — заклинав тоді молодець, палаючи любовю, як смолоскип, — „Маріе Петровна! Хоча я сам походжу з убогої родини..."

„Може ваша родина має свобідну кімнатку?" — перебив з цікавости старий сусід.

Молодий чоловік не витримав, скочив на рівні ноги, перебіг кімнату, переступаючи сидячих і лежачих і кинувся, не рухаючи старого, з розмахом на коліна:

„Маріе Петровна! — пробелькотів він — я кохаю вас і надіюся, що ви кохаєте мене, і тому прошу вас уклінно о вашу руку! Я благаю вас, не кажіть „ні", ущадливте мене, бо я скінчу з собою!"

Та в цій секунді закричав старик і чоловік зпід кожуха: „Не годимося! Не годимося! Ми вже знаємо такі штучки!"

„Позвольте — заговорив до них молодець, встаючи з підлоги — що значить: штучки?"

„Я бачу вас наскрізь! Ви хочете таким робом попросту впхатися до нас як семий льокатор! Це вам не вдасться! Я не годжуся на ці заручини!"

„Мої панове! — стала просити тепер Марія Петровна, встаючи з куфра й простягаючи руки до своїх співьокаторів. — Ми заживемо собі обоє зовсім спокійно у моїому куточку. Я сховаю мужа за цей куферочок. Ніхто й не пробачить! О, мої добродії. Не відмовте мені цього!"

„До дідька!"—заревів осібняк зпід плаща — „вже тепер попав він своїми ногами на територію Степана Івановича! А там за скринькою він певно залізби своєю головою в мою кватиру! Ми не годимося на таке!"

„Алеж не думайте, панове, що я буду тут жити!" — відповів уже сміливійше молодець. — Я маю свою хату й візьму Марію Петровну до себе!"

Крик одушевлення залунав з усіх грудей.

„Ах, добрий молодчина! Щасти вам, доле! Благословімо їх, щоби не роздумалися инакше! Позвольте поцілувати вас! Що за красна парочка! Не побрались би вже сьогодні?"

Захопленя не до описання. Старичок встромив женихові саме напхану папіроску в зуби. Стара панна вхопила його раптом за руку, стискаючи її сердечно. Чоловік під плащем погладив молодця пестливо по литі.

А в куті біля скрині молодої бурмотіли й сопіли вже як два люті тигри два льокатори, що пляндували вже поширити своє леговище коштом дотерішнього „уділу" Марії Петровни.

А коли щасливий молодець, очарований коханням, сходив уже по сходах вдолину, закликав старик йому на здогін:

„Слухайте, слухайте, чи ви приглянулися й тій другій дівчині? Вона справді не дуже то вже молода, але все таки нічого собі! Я ручаю вам, що вона дівчина щирого серця! Може маєте відповідного кавалера? Вона зуміє кождого вщасливити. А ми, ми позбулися б тим самим тої старої обрідливої відьми! Чорт би її побрав!..."

Переклав **Ю. І.**

ІМПУЛЬСАВНИЙ ЛЬВІВ.

Наше кохане місто має здавна велике замилування до всякого роду маніфестацій і демонстрацій, не рахуючи демонстрацій і дефравдацій.

Нема майже тижня, щоб не було імпрезиції вулиць, декорацій домів, трамваїв і людей, а потім походу крізь зукрочений, голодний Львів, у якім беруть участь всі: від василу стягнених українських учнів до емеритованих оборонців „кресової перлі".

Це все ради якоїсь річниці, памятки чи навіть будучої події.

Смерть круля Цьвочка — маніфестація.

Смерть царя Гороха — маніфестація й равт.

Побіда князя Вишневецького над збунтованим селом — маніфестація, равт і святочна академія.

Так менше-більше пядьдесять разів до року.

Тепер з другої бочки.

Податок від шильдів і загроза знищення польських шкіл на „кресах" — демонстрація.

Підвишка цін за хліб і большевицька пропаганда — демонстрація з промовами.

Кривди на Горішнім Шлеску і обіцянка українського університету — демонстрація з промовами і співом.

Так менше-більше шістьдесять разів до року.

Виходилоб: пятьдесять шістьдесять — себто сто десять разів у році.

На ренту — 225 днів — припадають неділі, льокальні свята і дещо будинів.

Але бувае нераз, що ніше цілий тиждень і так якось зложиться, що нема нідякої паради чи авантури. Нагромаджена енергія, як напнята тятива, жде тільки нагоди, щоб вилядуватися. А ще як траиться справді важна, вагітна в наслідки причина, тоді Львів як зібрана ріка.

Минулий тиждень саме був таким виїмковим тижнем. Повних сім днів дрімав на сонечку, наче не було в нього історії, української небезпеки, комунізму, дорожнечі чи податкової шруби.

Нараз: Грім з ясного неба...

Біля костела Єлисавети почав магістрат будувати потребник!

(Потребник — нове слово, впровадженне на означення місця, без якого ніхто не обходиться, хоч радо обходить словами).

Зібрана енергія Львовян відповіла на святотатські затії магістрату грандіозною демонстрацією.

Товпа, зложена з тисячки осіб, кинувалася на провізоричну буду і розібрала її..., забираючи матеріял до дому.

З того приводу в польській пресі появилися... передовиці.

Очевидно всі тримали сторону товпи.

Одна газета пише дослівно: „Віри і костелів будемо і далі боронити! Бо — остаточно — ми ще є католицькою державою"...

Що Польща є католицькою державою, про це ніхто не сумнівається, але чи розбирання потребника входить в обсяг оборони віри і костелів — про це тяжко сказати. Ти менше можу про цю справу сказати я, бо не був у Римі і не знаю, як побудований Ватикан.

Один з моїх знакомих, світовий чоловік, розказує, що був у Лінцу в катедрі, і там, таки в самім будинку, є ці не минучі кімнатки. Ніхто навіть не думає про профанацію, а тим менше про передовицю в часописі.

Але і то правда, що Львів не потребує ориґінальности в „кийсь там" Лінці.

Всяк таки не зашкодилоб, коліб польські статейники, перед написанням передовиць, перейшлись були уважно попри мур коло Бернардинів. Булиб напевно стратили трохи „тупету", якщо не цох.

Комісар Стшелецький певно бачив цеї з двох профанацій вибрав менше шкідливу і більше естетичну.

Галактіон Чіпка.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВЕЗТИ РІДНИХ КРАДЬКИ.

(Жертви, подісані до Обединення в місяцю мая, 1928 р.).

Балтімор, Мд. Збірка замість святочних обідів, переслав І. Т. Чорний, що половині на Рідну Школу і невинно засуджених ... 14.00

Бристол, Конн. д. Пилипинський переслав збірку на невинно засуджених на смерть 16.00

Шенандоа, Па. о. Середа переслав від себе $5 а то на Рідну Школу $2.50 і збірку на оборону невинно засуджених $2.50. Також і на ті самі цілі переслав д. Онишк $5. Разом 10.00

Честерфілд, Масс. с. Шульгин переслав на оборону невинно засуджених на смерть збірку, зібрану в церковній гали дня 22 квітня 8.00

Гемтремк, Мінн. Збірка на Рідну Школу, зібрана у пп. Сосновських на забаві $5. Збірка на оборону невинно засуджених на смерть, зібрана у пп. Совятицьких на забаві $8. Разом переслав д. Патра 14.00

Клівленд, О. Тов. ім. Ів. Франка, від. 334 У. Н. С., на своїм мітінгу жертвував $5 з каси, а членам зложили $5 для стрейкуючих майнерів. Разом - переслано до Обединення через д. Задерецького 10.00

Клівленд, О. о. Лев Левицький переслав на оборону невинно засуджених збірку при спільним сніданьку при церкві св. Петра і Павла дня 22. квітня 25.00

Алентавн, Па. д. Пишок переслав на Рідну Школу $2, на майнерів $2 і на оборону невинно засуджених $2. Жертвували д. Пишок і д. Собачка. Разом 6.00

Клівленд, О. д. Шмагала переслав збірку з забави у пп. Трубців, призначену на невинно засуджених на смерть 10.00

Нью Йорк, Н. Й. д. Крочак переслав на оборону невинно засуджених $5.50 і на революційний фонд $5.50. Разом 11.00

Перт Амбой, Н. Дж. д. Біоган переслав на Рідну Школу $5, на невинно засуджених $3 і на страйкуючих майнерів $2 ..... 10.00

Бофало, Н. Й. З річниці Тов. Тараса Шевченка і концерту дня 27. квітня доход, котрий призначений на Інвалідів $10, на Рідну Школу $10 і на притулок Інвалідів $5. Переслав д. Гура. 25.00

Лукпорт, Мд. Збірка з хрестин у пп. Крокошів на Інвалідів, переслав д. Шандровський 11.50

Мілвокі, Вис. д. Березовець переслав на Рідну Школу $12.50 і на оборону невинно засуджених $12.50. Разом 25.00

Астерія, Л. Ай. д. Кімминґс переслав збірку на страйкуючих майнерів $20.59 і на оборону невинно засуджених $20.50 ..... 41.00

Бортлетсвіл, Па. д. Гулька переслав збірку з хрестин у пп. Лешучків на оборону невинно засуджених. Зложили 12.85

Шікаго, Ілл. д. Воробель переслав збірку на оборону невинно засуджених з забави, яку устроїли Січ ім. М. Грушевського в честь С. Петлюри 13.00

Пионєр, Н. Р. о. Спонтакевич переслав яко народний податок від Бр. св. Андрія, видів 12 ..... 6.00

Бруклян, Н. Й. Укр. Демократичний Клюб з балю на полодні $67.08, а з каси передано $25, збірки на балю в Клюбі $20.00, з балю Тов. ім. Б. Хмельницького $10.20. Разом на поводні 122.35

Сиракюз, Н. Й. д. Турківин переслав на оборону невинно засуджених 37, що часописів „Сурма" $3 і „Укр. Революціонер" $3. ... 13.00

Мінеаполіс, Мінн. д. Ковалів переслав з концерту на полодні Школу $13.39, а з Великодної писанки на оборону невинно засуджених $17.75. Разом 31.72

Шікаго, Ілл. Тов. Січ переслав на полодні через кас. д. Скочинець 31.00

Пітсбург, Па. Тов. ім. Ів. Франка, від. 96 Укр. Нар. Помочі, переслав на оборону невинно засуджених 33.50

Ровей, Н. Дж. д. Нагребецький переслав на страйкуючих майнерів 7.25

Нью Йорк, Н. Й. Збірка на оборону невинно засуджених від Чорноморської Січи 98.00

Вупсакет, Р. Ай. Комітет Допомоги Рідному Краєви переслав на оборону невинно засуджених через д. Скибінського 100.00

Сиракюз, Н. Й. Від Укр. Ам. Горожанського Клюбу $19.00. $9 на часопись Діло, а $10 на оборону невинно засуджених 19.00

Нью Йорк, Н. Й. д. Дроботій переслав на Рідну Школу збірки в фабрик 8.50

Ст. Джо, Мо. д. Ліщ переслав збірку для села Бронщі, п. Дубляни, коло Самбора 29.00

Нантікок, Па. д. Белгош переслав на оборону невинно засуджених збірку, зібрану при Укр. Церкві св. О. Николая 27.23

Толідо, О. д. Петрівин переслав збірки на оборону невинно засуджених студентів 20.50

Джерзи Сіті, Н. Дж. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. С., переслала на полодні $23.00. По 50 ц.: В. Гіль, С. Яцків, І. Бобомник, Ю. Гук, Г. Гумениюк, М. Косовицький, С. Сайчук, С. Гук, С. Кіцей, Ю. Кушнір, Я. Семьонович, Ю. Жарський, Я. Сай, С. Мисак, Н. Шігура, В. Мишинка, А. Теніох, А. Сайчук, І. Дячик, М. Сакон, О. Колісник, І. Петрук, П. Стрінцишний, Е. Баран, Н. Заяць, Г. Шемлій, М. Стегницький, С. Кот, І. Миць, Р. Кірат, Р. Лохвич, С. Гріца, А. Ярош, А. Мазур, А. Кочило, Г. Шустикевич, О. Фухар, П. Грабар, А. Кірат, Г. Трусевич; по 25 ц.: В. Жарський, С. Ленчук, М. Турчинський, І. Грубець, А. Бусько, В. Гойк, В. Малиняк, А. Борик; по $1: М. Баран.

д. Л. Захарейчук записала своє посмертне з каси Бр. св. Івана Хрестителя на Рідну Школу $25 і на Дім Інвалідів $25. Разом переслав секр. д. Пігура 73.00

Нью Йорк, Н. Й. Збірка Запорожської Січи на оборону невинно засуджених 7.10

Дітройт, Мінн. Др. Кібзей переслав на поводнє збірку з концерту 7.10

Нью Гейвен, Конн. п. А. Будзяк переслала збірку від Бр. св. Михайла, призначену $5 на оборону невинно засуджених, $10 на гімназистів в Коломиї, $2.50 на Рідну Школу і $2.50 на Інвалідів. Разом 20.00

Клівленд, О. Збірка Укр. Демократичної Січи, від. 39 ім. Д. Вітовського, на оборону невинно засуджених, переслав д. Левицький. Зі збірки $10, зложили ще $18. Разом 28.00

Гемтремк, Мінн. Збірка на оборону невинно засуджених, зложена як сайше: З вічи в Гемтремк $53.55; Тов. Згода, від. У. Н. Союза, $10; Тов. ім. І. Франка, від. У. Н. С., $10; Демократична Січ $10 з Укр. Амер. Горожанський Клюб в Гамтрамк $10; Укр. Амер. Клюб в Дітройт $10; Бр. св. Арх. Михайла в Гамтрамк $10; Студентський Кружок в Гамтрамк $15. Укр. Нар. Пікопа в Дітройт $5; о. С. Побуцький $5; др. А. Т. Кібзей $5; Н. Романюк $5; о. Капуба з Дітройт $1; А. Стисловський $1 і Г. Біланюк $1, а збірка з Дітройт $152.20. Отже разом переслав д. Курочка 289.00

Разом зібрано на старий край з ради Обединення в місяцю мая 1928 $1,293.77.

Мілвокі, Вис. д. Березовець переслав на Рідну Школу $12.50 і на оборону невинно засуджених $12.50. Разом 25.00

Астерія, Л. Ай. д. Кімминґс переслав збірку на страйкуючих майнерів $20.59 і на оборону невинно засуджених $20.50 ..... 41.00

Бортлетсвіл, Па. д. Гулька переслав збірку з хрестин у пп. Лешучків на оборону невинно засуджених. Зложили 12.85

Шікаго, Ілл. д. Воробель переслав збірку на оборону невинно засуджених з забави, яку устроїли Січ ім. М. Грушевського в честь С. Петлюри 13.00

Пионєр, Н. Р. о. Спонтакевич переслав яко народний податок від Бр. св. Андрія, видів 12 ..... 6.00

Бруклян, Н. Й. Укр. Демократичний Клюб з балю на полодні $67.08, а з каси передано $25, збірки на балю в Клюбі $20.00, з балю Тов. ім. Б. Хмельницького $10.20. Разом на поводні 122.35

Сиракюз, Н. Й. д. Турківин переслав на оборону невинно засуджених 37, що часописів „Сурма" $3 і „Укр. Революціонер" $3. ... 13.00

Мінеаполіс, Мінн. д. Ковалів переслав з концерту на полодні Школу $13.39, а з Великодної писанки на оборону невинно засуджених $17.75. Разом 31.72

Шікаго, Ілл. Тов. Січ переслав на поводнє через кас. д. Скочинець 31.00

Пітсбург, Па. Тов. ім. Ів. Франка, від. 96 Укр. Нар. Помочі, переслав на оборону невинно засуджених 33.50

Ровей, Н. Дж. д. Нагребецький переслав на страйкуючих майнерів 7.25

Нью Йорк, Н. Й. Збірка на оборону невинно засуджених від Чорноморської Січи 98.00

Вупсакет, Р. Ай. Комітет Допомоги Рідному Краєви переслав на оборону невинно засуджених через д. Скибінського 100.00

Сиракюз, Н. Й. Від Укр. Ам. Горожанського Клюбу $19.00. $9 на часопись Діло, а $10 на оборону невинно засуджених 19.00

Нью Йорк, Н. Й. д. Дроботій переслав на Рідну Школу збірки в фабрик 8.50

Сент Джо, Мо. д. Ліщ переслав збірку для села Бронщі, п. Дубляни, коло Самбора 29.00

Нантікок, Па. д. Белгош переслав на оборону невинно засуджених збірку, зібрану при Укр. Церкві св. О. Николая 27.23

Толідо, О. д. Петрівин переслав збірки на оборону невинно засуджених студентів 20.50

Джерзи Сіті, Н. Дж. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. С., переслала на полодні $23.00. По 50 ц.: В. Гіль, С. Яцків, І. Бобомник, Ю. Гук, Г. Гумениюк, М. Косовицький, С. Сайчук, С. Гук, С. Кіцей, Ю. Кушнір, Я. Семьонович, Ю. Жарський, Я. Сай, С. Мисак, Н. Шігура, В. Мишинка, А. Теніох, А. Сайчук, І. Дячик, М. Сакон, О. Колісник, І. Петрук, П. Стрінцишний, Е. Баран, Н. Заяць, Г. Шемлій, М. Стегницький, С. Кот, І. Миць, Р. Кірат, Р. Лохвич, С. Гріца, А. Ярош, А. Мазур, А. Кочило, Г. Шустикевич, О. Фухар, П. Грабар, А. Кірат, Г. Трусевич; по 25 ц.: В. Жарський, С. Ленчук, М. Турчинський, І. Грубець, А. Бусько, В. Гойк, В. Малиняк, А. Борик; по $1: М. Баран.

д. Л. Захарейчук записала своє посмертне з каси Бр. св. Івана Хрестителя на Рідну Школу $25 і на Дім Інвалідів $25. Разом переслав секр. д. Пігура 73.00

Нью Йорк, Н. Й. Збірка Запорожської Січи на оборону невинно засуджених 7.10

Дітройт, Мінн. Др. Кібзей переслав на поводнє збірку з концерту 7.10

Нью Гейвен, Конн. п. А. Будзяк переслала збірку від Бр. св. Михайла, призначену $5 на оборону невинно засуджених, $10 на гімназистів в Коломиї, $2.50 на Рідну Школу і $2.50 на Інвалідів. Разом 20.00

Клівленд, О. Збірка Укр. Демократичної Січи, від. 39 ім. Д. Вітовського, на оборону невинно засуджених, переслав д. Левицький. Зі збірки $10, зложили ще $18. Разом 28.00

Гемтремк, Мінн. Збірка на оборону невинно засуджених, зложена як сайше: З вічи в Гемтремк $53.55; Тов. Згода, від. У. Н. Союза, $10; Тов. ім. І. Франка, від. У. Н. С., $10; Демократична Січ $10 з Укр. Амер. Горожанський Клюб в Гамтрамк $10; Укр. Амер. Клюб в Дітройт $10; Бр. св. Арх. Михайла в Гамтрамк $10; Студентський Кружок в Гамтрамк $15. Укр. Нар. Пікопа в Дітройт $5; о. С. Побуцький $5; др. А. Т. Кібзей $5; Н. Романюк $5; о. Капуба з Дітройт $1; А. Стисловський $1 і Г. Біланюк $1, а збірка з Дітройт $152.20. Отже разом переслав д. Курочка 289.00

Разом зібрано на старий край з ради Обединення в місяцю мая 1928 $1,293.77.

ПРО КАВУ І ЇЇ ПОЧАТКИ.

Є такий переказ, як то люди навчилися пити каву. Якийсь пустельник запримітив в Арабії, що кози, як напасуться овочків якогось корча, були незвичайно вдоволені і живі. Це впало йому в очі, він спробував цих ягід (**каву цебто й нині їдять в Африці змішану з маслом**), а вивар із тих ягід, то була кава.

Скільки правди в цьому переказі, годі сказати. Для Європейців батьківщиною кави є дійсно Арабія, бо із своєї первісної батьківщини, якою, менше-більше, була Абісинія, дістався кава лише до Арабії. Там цілі століття вживали її у великій скількости, а в усіх инших краях була незнана. І Арабії знали вже каву і в римських часах, але її побідний похід зачався щойно з магомеданізмом. Арабії і пізніше Турки у своїх походах занесли каву на схід Азії, довкола Середземного моря і знову в глибину Африки. Свою батьківщину, в якій могла рости, найшлася лише одинокий раз, а саме на індійських островах, головнож на острові Джаві. Одначе кава була знана в усіх краях, які мали взаємини з Туреччиною і цей напиток здобув собі скоро високу пошану. В середредущій Европі, а головнож в австро-угорській монархії навчилися люди пити каву завдяки віденському **Українцеві Кульчицькому.** В 1863. році підчас облоги Відня Турками Кульчицький виконував службу лучника між резервовими військами і містом Відня, або простіше: був військовим шпіоном. Як австро-угорська монархія завдяки українським козакам (які прийшли з королем Собіським) прогнала Турків зпід Відня, Кульчицький просив, щоби йому в нагороду дали мішки кави, які Турки полишили в таборі підчас утечі. Тепер Кульчицький відчинив у Відні першу кавярню. Слава Відня, як міста найліпшої кави, вдержалася до нині. Щож до якости кавярень, то треба признати, що найкращі є в Лондоні і Парижі. Лондонська біржа і велике товариство особенче „Ллойд" розвинулися у кавярнях. Сто літ перед французькою революцією розвивалася найбільша часть пробуджуючогося політичного життя Парижа у кавярнях того міста, які ще й підчас революції мали велике значіння. При нагоді треба згадати, що і гра в шахи розвивалася у 18. столітті у кавярнях при каві.

Нині кава є одним із найважнішних товарів світової торговлі. Від збору (жнива) кави, її ціни, можна сказати, залежить зовсім велика держава Бразилія. Із загального світового збору кави Бразилія дає добрих дві третих части. Тому не дивниця, що як у початках 20-го століття ціни кави почали були так падати, що була небезпека, що плекання її може приносити радше шкоду ніж користь, Бразилія розумливо старалася підбити її ціну. При помочі великих позичок стягнено тоді богато мільйонів мішків кави з торговлі і зложено у магазинах. Мали їх потім продавати помалу, як положення на базарах покращало би. Так і сталося. Самособою, що це пощастилося Бразилії завдячувала почасти і світовій війні. В усякому разі ця побіда дала Бразилійцям і иншим людям нагоду повторювати таку штуку підвишку цін не лише з кавою, але й з иншими товарами.

Вже перед війною Злучені Держави щодо зужиивання кави стояли на першому місці. Відколи заборонено алькоголь, зужиивають Злучені Держави ще більше кави.

Господині цінять найбільше каву мокка і джаву, як найвищу марку. Але в цілому, світовому кавовому промисл мокки не богато. Що звичайно дістаємо в торговлі під назвою „мокка", то звичайно середньо-американська або бразилійська кава (сантос). Також слава „джави" належить до минувшини. Томомні плянтацій справді доброї кави тому 50 літ нанстала кавова пошесть і майже зовсім знищила їх. Що нині ще росте на Джаві, це рішучо мало вартісна кава. Найкраща кава походить із середньо-американських стейтів і з деяких частей Сантосу.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ КЕНДІ, ЦИГАР І СТЕРІШЕНЕРІ ПІТЕР.

Добрий інтерес, бізнес старий 20 літ і добре вироблений. Голосится під ч.: 146-53

595 — 3rd AVE., BROOKLYN, N. Y.

ПОШУКУ своїх швагрів Василя Краиця і Михайла Петрика, обидва в 1925 р. перебували під ч. 514 Morgan Ave., Brooklyn, N. Y. Хтоб про них знав, або вони самі, прошу зголоситися до: **WASYL SZEZKO** lat **Borgen in Dedensen bei Seelze Hanover, Germany.** 153-5

ВЕЛИКА НАГОДА для тих, що бажають набути собі землю в добрім місци і за малі гроші, помежи Camden і Atlantic City, N. J., межи колінми Pennsylvania і Reading; земля продається по $50 за акер. По дальші інформації голоситись до: 150-6

ELIAS CAPP,
Box 48, Winslow, N. J.

НА ПРОДАЖ шевський верстат, є машина до фінішування, місце старе 8 літ, штор і 3 кімнати до мешкання, рент $30.00. Роботи є для двох, купуючий може купити і меблі по дуже дешевій ціні. Продаю тому, що хочу вийхати до старого краю. Маю на продаж також три доти в добрім місци. Продам все за умірковану ціну. По дальші інформації голосити до: 149-55

JOSEPH GALIK,
7 John Street, Carteret, N. J.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE,
CHICAGO, ILL.

Практикує у всіх судах; займається переглядженем абстракти; виготовляє контракти купна і продажі; перепровадзує спадкові справи; полагоджує старокравні, патентові і проч. справи. 191—

ЩЕ ЗА СПРОВАДЖЕННЯ РІДНИХ.

Липня 1-го входить в силу новий закон, даючий право кождому іммігрантови (навіть тим, що не мають і перших папериів), стягнути в першій черзі квоти жену і дітий, а також других фамільних рідзинків. Інформацій в тих справах уділяється безплатно старим спеціялістом по іміграції, нотарем В. Кругляк. 148—

V. KRUGLAK,
151 Avenue A, New York City.

ХТО хоче їхати або спровадити когось з родини найскорим способом, — Хто хоче вислати гроші під гарантією в додаток найскорим способом, — Хто хоче вислати гроші під гарантією в додаток найскорим способом, дешево і скоро? — Хто має до полагодження старокравні справи або форморські афідевіти, або хоче відвідати корабель, котрим прийхав, — нехай зверяється впрост до Шифкартової Фірми:

THE AMERICAN TRAVEL LEAGUE.
249 W. 34th St., New York City. 141—

DR. M. SMITH
перенісся свій офіс під число
67 EAST 7th STREET
NEW YORK CITY
TEL. ORCHARD 6072.

ВІДВАЖИТЕСЯ ДО
DR. ZINS СПЕЦІЯЛІСТИ

Помагаю скоро в нервових і шкірних недугах, хронічні хворости, загальне ослабленне, нирок, ревматизм, жолудок, внутрішні хвороби ті грудні. Без ріжниці, як довго хворуєте, я можу помочи вам. Оплати умірковані. Огляднини пацієнта переходжу особисто. Поради і оглядини даром.

DR. ZINS
Спеціяліста. Основ. 29 літ.
110 EAST 16th ST. N. Y.
межи 4th Ave. & Irvington Pl.
Ленць 9—8 веч. Неділі 9—1 попол.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЛЯКАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В БРУКЛЬ, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Максим Горький.

САДІВНИК.

Лютий, 1917.

Автомобілі мчаться вулицями з гуком і галасом і обхлюпують болотом мури та людей. В автомобілях повнісенько вояків і матрозів. Залізні кінці їх багнетів наїжились, начеб це були величезні, розвішені їжаки. Подеколи чути глухий вистріл. **Революція!** Російський нарід занявся запопадливо і завзято своєю волею, начеб здоганяв її, начеб шукав її десь поза самим собою. **В Олександрівськім** парку працює сам самісінький один **садівник.** Йому яких пятьдесять літ. Він барчистий, неповоротний. Замітає спокійно листя і болото зі стежок і грядок і згортає сніг, що вже зачинає топитися. Цей божевільний рух довкола здається не обходить його нітрохи. Наче не чує крику автомобілевих трубок, галасу, співу, стрілів, не бачить червоних прапорів. Дивлюся на нього і жду тої хвилі, коли він піднесе голову, щоби поглянути на людей, що мчаться попри нього, на тягарові авта, на яких виблискують багнети. Та він зігнувся і працює преспокійно далі, наче кертиця, а позірно він таксамо сліпий.

Березень.

Вулицею, доріжками міського саду до „Народнього Дому" посуваються поводи сотки, тисячі сірих вояків. Деякі з них тягнуть скоростріли на шнурках, наче залізні поросята. То прийшов із Ораніенбавму*) полк скорострілів — кажуть, більше як десять тисяч людей. Вони не знають, куди їм іти. Від раннього ранку блукають по місті і дукають кватир. Горожане бояться їх, вояки змучені, голодні, сердиті. Кількох вояків посідало або положилося на краю круглого кльомба, а скорострільні, ніби і клунки порозкладали по грядці. Неспішно з мітлою у руці підходить до салдатів садівник і кричить до них сердито:

— А то що знову, тут класти ся? Чи не бачите, що то **грядка? Таж тут маеться щити садити! Чи вас зовсім заслїпило? То місце для дітей! Забирайся, вставай і хай тебе більше не бачу!**

Злісні, тяжко зоружені люде слухняно злазять із грядки.

6. липня.

Вояки з фронту у сталевих шоломах окружають Петро-Павлівську кріпость. Повільно ступають здовж улиці, парком волічуть за собою скорострільні, несуть недбало кріси. Час від часу крикне дехто добродушно до міщан:

— Забирайтеся...! Зараз будуть стріляти!

Міщане хотіли би бачити битву. Мовчки, обережно, наче лисиці підкрадаються вони за вояками, скриваються за деревами і витягаючи шиї, жадібно поглядають уперед.

В Олександрівському саді на грядках цвитуть цвіти, доріжками ступає **садівник.** Підпосівся чистити фартухом, у руці в нього лопата. Кричить на вояків і до цікавої товпи, наче на баранів.

— А ти куди? Що з тобою, на траву лізеш? Чи на дорозі не досить вам місця?

Бородатий мужик, у салдатськім мундурі, в сталевім шоломі на голові, з крісом під пахою, каже до садівника:

— Ти, дядьку, вважай, а то **ще застрілямо тебе!**

— Забирайся но **ти мені.** Ось який мені стрілець!

— Ми на війні, дядьку!

— Ти роби собі свою війну, а я тут маю мою роботу.

— Та воно правда! А нема в тебе закурити?

Садівник витягнув капшук із кишені і бурмоче голосно:

— Але не ходіть, куди заборонено.

— Адеж бо то війна!

— Що це мене обходить! Війну вести дуже вигідно, а я тут сам один! А ти також міг би краще вичистити твою рушницю; таж він цілком заржавів цей твій кріс...

Тут свист протинає воздух, вояк не чиня іще часу закурити папіросу і біжить уже відси поміж деревами. Садівник сплюнув за ним і кричить:

— А ти куди вже гониш, до чорта? Чи ти не бачиш дороги?

Осінь.

Садівник ступає алеєю з драбинкою на рамени, ножицями у руці й обтинає дерева. Він похудів, скорчився, одяг звисає на ньому наче вітрила зі щоглів у затишний день. Ножиці кусають нагі дерева, ценькають голосно й сердито.

Глядяу на того чоловіка і гадаю, що мабуть ні земле-трус ні потопа не могли би перешкодити йому робити свою роботу. А колиб нараз показалося, що сурма архангелів, які звіщають кінець світу, судний день, грали не досить звучно, то той чоловік крикнув би до архангелів різко і злісно.

Ви також, будь ласка, могли би ліпше чистити вами сурми!

Переклав
Мих. Недільський.

З життя пяниць.

Жінка: Чоловіче, ти знову з корчми приходиш?

Чоловік: На маєш! А ти хотіла, щоби я там уже вічно сидів?

— Тату, чому малі поросята замикають очи, коли сеуть?
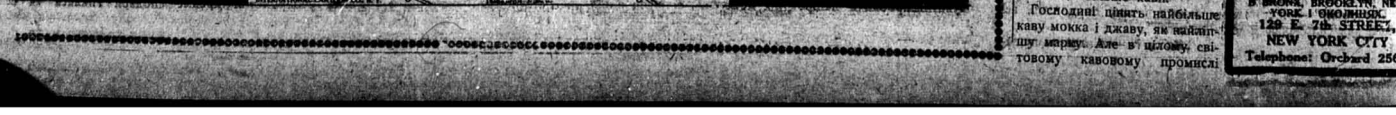
— Бо встидаються, синку, що їх мама свиня.